

Paa en ejendommelig Maade har S. grebet ind i dansk Videnskab. Da Carlsbergfondet, som havde paataget sig at hjælpe Fru Nina Bang til at udgive Sundtoldregnskaberne til 1660, ikke turde paatage sig at gaa videre, lykkedes det S. at tilvejebringe en tiaarig Indsamling, ved hvilken Værket skulde fortsættes, og der blev ogsaa lovet store Bidrag især fra Tyskland og Nederlandene. Ved Hjælp af disse er Indsamlingen og Bearbejdelsen af Stoffet fortsat, og trods en Afbrydelse ved Fru Bangs Ministertid og paafølgende Sygdom og Død, er der sikkert Haab om at naa til Afslutning. — Man kunde have undt den gamle Forsker den Glæde at have oplevet det. *Kr. E.*

I Anledning af at 50 Aar er forløbne siden Revue Historique blev grundlagt, har Redaktionen udgivet *Histoire et historiens depuis 50 ans* med Oversigter fra de forskellige Lande og Forskningsomraader over, hvad der er udrettet i den historiske Videnskab i Tiden 1876—1926. Halphen og Bémont, Dopsch og Fueter, Pirenne og Blok er blandt Bidragyderne; Edv. Bull afgiver Beretning fra Norge, Suolahti fra Finland, Bring og Wittrock fra Sverige, Linvald fra Danmark. Der er fra de forskellige Lande kortelig gjort Rede for Historikernes Uddannelse, de videnskabelige Selskaber og Samlinger, Kildepublicationer, Studier og Værker, men det har kun i ringe Grad været muligt paa saa trang en Plads og for saa kort en Periode at give et Rids af Udviklingen. I nogle Tilfælde er Rapporten blevet til en bibliografisk Oversigt med mange Navne og Titler, væsentligt og uvæsentligt Side om Side, og kun den kyndige Læser kan i denne Vrimmel se, hvor nyt sætter ind, og kende Førerne, som de marcherer frem i de meniges Rækker. I andre Tilfælde, f. Ex. i Edv. Bulls Rapport, er de ledende Personligheder karakteriserede, og det historiske Arbejde staar ikke fagligt isoleret, men er set i Sammenhæng med Tid og Folk.

Naar man har læst Beretningerne — eller en Del af dem — og søger at faa en Helhed ud af Mangfoldigheden, skimter man visse Træk, der er karakteristiske for Perioden: Først den tyske Videnskabs førende Stilling i hvert Fald i de tidligste Aartier, dernæst Bestræbelserne rundt i Landene for at skabe en systematisk Uddannelse af Historikerne hovedsagelig efter tysk Forbillede, endvidere Arbejdets Organisation inden for det enkelte Land og Landene imellem, en imponerende Stordrift med al Stordrifts Fortrin og Farer. Ogsaa en bestemt Tendens i Valg af Omraade er at øjne, en Bevægelse bort fra politisk Historie,

diplomatisk Historie til Forfatnings- og Forvaltningshistorie, økonomisk Historie, Undersøgelser indenfor snævrere Kredse, der ikke udelukkende er Localhistorie, men tjener til at underbygge den større Historie; dertil den uhyre Udvidelse af Arbejdsfeltet saavel i Tid som i Rum under Samvirken med Arkæologer og Orientalister.

Der er andre Ting, man ikke ret kan faa Tag i: Verdenskrigens og Efterkrigstidens Virkninger, Uroen blandt den yngre Generation i Tyskland, Brydningerne mellem Analysens og Synthesens Folk, der alle Dage har trængt til hinanden og alle Dage sagt hinanden Ubehageligheder. Halphen strejfer i sin Redegørelse Modsætningen mellem Historieskrivning og Forskning, men kommer ikke nærmere ind paa det Æmne. I det hele kan man vel sige, at Disharmonierne ikke høres, snarere det gamle triumferende: »Wie wir's dann zuletzt so herrlich weit gebracht«. Saaledes maa det sagtens være ved et Tilbageskue som nærværende, og nægtes skal det ikke, at man gennem Bogen faar et levende Indtryk af, at der er arbejdet intensivt i de sidste halvhundrede Aar i historisk Videnskab.

E. J.
